Paikallisseurakuntien lausunnot vuoden 2027 talousarvioehdotuksesta

162/02.00.01.00/2026

Yhteinen kirkkoneuvosto 19.11.2026

Esittelijä Hallinto- ja talousjohtaja Patrik Nygrén

Esittely Yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli 23.9.2026 vuoden 2027 talousarvioehdo-tuksen ja pyysi seurakuntaneuvostoilta lausunnot käyttötalous- ja investoin-tiosasta 16.10.2026 mennessä.

Saadut lausunnot esitetään jäljempänä seurakunnittain sellaisina kuin seurakuntaneuvostot ovat ne antaneet. Lausunnoissa korostuvat seurakuntien toimintaedellytykset ja määrärahojen riittävyys, yhteisten seurakunnallisten tehtävien resursointi sekä toimitilat ja investoinnit.

Lausuntojen jälkeen esitetään yhteisen kirkkoneuvoston yhteenveto siitä, miten lausunnoissa esitettyjä näkökohtia arvioidaan ja aiheuttavatko ehdotetut muutokset muutoksia vuoden 2027 talousarvioehdotukseen.

Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto:
Talousarviosta:
”Turun tuomiokirkkoseurakunta on tyytyväinen seurakunnallisen määrärahan tämänhetkiseen tasoon. Se turvaa nykyiset resurssit ja mahdollistaa toiminnan kehittämisen. Yleistä palkkakehitystä on kuitenkin seurattava, sillä henkilöstön palkkakustannukset ovat keskeisin osa seurakuntien menoissa. Yhteisen seurakuntatyön kehittämiselle on oltava riittävät määrärahat, sillä se on osa seurakunnallista toimintaa.

Investointisuunnitelmasta:
Turun tuomiokirkon peruskorjaus on seurakuntayhtymän tärkein rakennushanke, jonka onnistumista seurataan kaikkialla Suomessa. Peruskorjauksessa tehtävät ratkaisut ja kirkkotilan käytön monipuolistaminen tulevat vaikuttamaan lukuisien kirkkojen peruskorjaussuunnitteluun tulevaisuudessa. Hankkeen laadukkaaseen läpiviemiseen tulee olla tarvittava resurssi.

Eerikinkadun/Aninkaistenkadun kiinteistöt toimivat sekä toimistoina että Tuomiokirkkoseurakunnan ainoana seurakuntatalona. Myös Tuomiokirkkoseurakunnan työntekijöiden työtilat ovat Eerikinkadulla. Sinne sijoittuu myös keskustan Varikko ja tulevaisuudessa myös Nuorten aikuisten yhteisö. Kiinteistön peruskorjauksessa seurakunnallisen toiminnan tulee olla keskiössä ja suunnitelmia on tehtävä seurakuntalaisia palvelevasta näkökulmasta.

Seurakuntayhtymän kiinteistöjen tulee palvella seurakunnallista toimintaa tai hyödyttää sitä taloudellisesti. Muusta kiinteistökannasta tulee luopua kokonaan. Kiinteistöjä on vähennettävä, mutta vähentämisen on perustuttava kokonaissuunnitteluun, jolla

varmistetaan kirkon läsnäolo strategisesti tärkeillä alueilla. Tilojen yhteiskäyttöä tulee lisätä.”

Mikaelinseurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Turun Mikaelinseurakunta pitää Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vuoden 2027 talousarvioehdotusta pääosin tasapainoisena ja toimintakyvyn turvaavana. Talousarvion tulee kuitenkin mahdollistaa seurakuntien perustehtävän toteuttaminen erityisesti ihmisten kohtaamisessa, yhteisöllisyyden vahvistamisessa sekä uusien toimintatapojen kehittämisessä.

Mikaelinseurakunnan strategian mukaisesti pidämme tärkeänä, että resurssit tukevat seurakunnan läsnäoloa arjessa, verkossa ja kaupunginosissa sekä vapaaehtoisten ja yhteisöjen rakentamista. Taloudellisia ratkaisuja arvioitaessa on huolehdittava siitä, että seurakuntatyön vaikuttavuus ja paikallisten seurakuntien toimintaedellytykset säilyvät myös tulevina vuosina.”

Martinseurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Martinseurakunta kiittää talousarviosta ja antaa lausuntonaan seuraavat huomiot:

Seurakuntayhtymän taloutta hoidetaan huolellisesti ja sijoitukset ovat kehittyneet hyvin. Taloudellinen tilanne vaikuttaa vakaalta.

Seurakunnallisen toimintamäärärahan korotus vaikuttaa positiivisesti Martinseurakunnan toimintaan. Toimintamäärärahan korotus mahdollistaa toiminnan kehittämistä ja laajentamista entisestään.

Martinseurakunnan kannalta Heinänokan leirikeskuksen valmistuminen on merkittävä asia.”

Katariinanseurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä on vakavarainen seurakuntayhtymä. Seurakuntaneuvosto kiittää hyvin ja vastuullisesti laaditusta talousarviosta. Investointien määrä on tällä hetkellä mittava. Tähän on syytä kiinnittää huomiota.

Palkkojen yleiskorotukset ovat vaikuttaneet henkilöstökulujen nousuun. On kuitenkin tärkeää, että kirkon palkat ovat kilpailukykyisiä ja kirkkoon saadaan rekrytoitua osaavaa työvoimaa.

Määrärahan korotukset seurakunnille turvaavat seurakunnallisen toiminnan ja henkilöstön riittävyyden. On myönteistä, että seurakuntien perustyöhön halutaan panostaa. Seurakunnallisen määrärahan korotus on tärkeää Katariinanaseurakunnalle erityisesti sen matalan kirkkoonkuulumisprosentin vuoksi. Ylioppilaskylän ja Varissuon alueen väestörakenteen monimuotoisuus vaikuttaa siihen, että kirkon jäsenten osuus alueen väestöstä on pienempi kuin muilla Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän alueilla. Seurakunta palvelee kuitenkin jäsenistöään suurempaa joukkoa.

Päätös perustaa Varikkoja ja siirtää yhteisen kasvatuksen ja diakonian työntekijöitä seurakuntiin on ollut tärkeä uudenlaisen

tavoittavan työn mahdollistaja seurakunnissa. Ilman yhteisen seurakuntatyön henkilöstön resurssien kohdentamista seurakuntiin muutos ei olisi ollut mahdollinen. Edelleen on tärkeä turvata taloudellisesti Varikkojen toiminta.

Katariinanseurakunta on tehnyt aloitteen uusien urkujen hankinnasta keskiaikaiseen Pyhän Katariinan kirkkoon. Seurakuntaneuvosto toivoo, että hanketta edistetään ja siihen varataan talousarviossa suunnitteluvarat vuodelle 2027.”

Maarian seurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Seurakuntaneuvosto puoltaa seurakuntayhtymän talousarvioehdotuksen ja investointiehdotuksen hyväksymistä.”

Åbo svenska församlingens församlingsrådet:
”Församlingsrådet konstaterar att budgetförslaget är väl berett och anser att det kan godkännas som sådant. Församlingsrådet ser tacksamt på ökningen av verksamhetsmedlen, eftersom den möjliggör en svenskspråkig kommunikatör som bekostas till hälften av kommunikationstjänster.

Församlingsrådet efterlyser dock en mer långsiktig och strategisk diskussion om fördelningen av samfällighetens budgetmedel. De senaste årens årliga ökningar av budgetanslagen som gemensamma kyrkorådet har föreslagit kan inte fortsätta i längden.

En sådan diskussion bör också tydliggöra från vilka budgetmoment ökade verksamhetsanslag till församlingarna i så fall ska finansieras och vilka konsekvenser detta får för antalet fastigheter och det gemensamma församlingsarbetet.”

Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Seurakuntaneuvosto merkitsee tiedoksi Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vuoden 2027 talousarvioehdotuksen ja investointisuunnitelman sekä niitä koskevan esittelyn.

Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto toteaa lausuntonaan, ettei sillä ole huomautettavaa vuoden 2027 talousarvioehdotuksesta eikä investointisuunnitelmasta. Talousarvioehdotuksessa oleva Vuontispirttiä koskeva maininta tulee kuitenkin tarkistaa, sillä seurakuntaneuvoston käsityksen mukaan Vuontispirtin ei pitäisi enää sisältyä talousarvioon.

Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto pitää tärkeänä, että paikallisseurakuntien toimintaedellytykset turvataan myös tulevina vuosina talouden tasapainottamistarpeista huolimatta.

Paikallisseurakunnille osoitettavien määrärahojen tason tulee jatkossakin mahdollistaa seurakunnan perustehtävän toteuttaminen. Mikäli vuoden 2026 tilinpäätös muodostuu ylijäämäiseksi, seurakuntaneuvosto esittää, että osa ylijäämästä kohdennetaan paikallisseurakunnille osoitettavien määrärahojen korottamiseen. Tällöin määrärahojen korotus voisi olla esitetyn viiden prosentin sijasta esimerkiksi seitsemän prosenttia.”

Paattisten seurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Seurakunnan organisaatiomuutoksessa varhaiskasvatukseen osoitetut resurssit koetaan riittämättömiksi. Erityisesti on tarvetta saada apua sijaisjärjestelyihin. Seurakuntaneuvosto toivoo, että seurakunnille jaettuja resursseja arvioidaan uudelleen.

Seurakuntaneuvosto kiittää yhteistä kirkkoneuvostoa ja yhteistä kirkkovaltuustoa päätöksestä saada käyttää seurakunnan kumuloituvia säästömäärärahoja vuoden 2028 loppuun asti.”

Kaarinan seurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Kaarinan seurakuntaneuvosto pitää vuoden 2027 talousarviota tasapainoisena ja Kaarinan seurakunnalle osoitettavaa määrärahaa riittävänä.

Samalla seurakuntaneuvosto toivoo, että kun Littoisten seurakuntakodin asemakaava valmistuu, niin rakennushankkeen toteuttamiseen ryhdytään viivytyksettä.”

Piikkiön seurakunnan seurakuntaneuvosto:
”Piikkiön seurakunnan osalta talousarvio vuodelle 2027 on tasapainoinen sisällytetyn kumuloituneen siirtomäärärahan johdosta. Toimintamääräraha on kuitenkin laskenut 2020-luvulla ja henkilöstökulujen kasvaessa toiminnan ja talouden sopeuttamista on jatkettava. Sopeuttamistarpeen keskeiset syyt selittyvät seurakunnan jäsenmäärän pienenemisellä ensisijaisesti alueellisen väestömuuttotappion, toissijaisesti ikäluokkien pienenemisen sekä vähäisessä määrin kirkosta eroamisten johdosta.

Piikkiön seurakunnan talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä (vuodesta 2028 eteenpäin) edellyttää henkilöstömenojen pienentämistä henkilökunnan määrää vähentämällä. Tämä on työyhteisön kannalta rakentavinta toteuttaa 2029-2030 ennakoitujen viranhaltijoiden eläkkeelle siirtymisten kautta.

Piikkiön seurakunta esittää yhteiselle kirkkoneuvostolle, että Piikkiön seurakunnalle myönnetään vuosille 2028-2030 erillismääräraha kuten Paattisten seurakunnalle, suhteutettuna seurakunnan jäsenmäärään.”

Yhteenveto lausunnoista ja yhteisen kirkkoneuvoston vastaus:

Seurakuntien toimintaedellytykset ja määrärahat
Lausunnoissa pidetään vuoden 2027 talousarviota pääosin tasapainoisena ja seurakuntien määrärahojen korotusta perusteltuna. Samalla tuodaan esiin palkkakehityksen, jäsenmäärän muutosten ja paikallisten olosuhteiden vaikutuksia sekä esitetään eräitä seurakuntakohtaisia lisäresurssitarpeita.

Seurakunnallista määrärahaa korotettiin vuodelle 2026 yhteensä 453 000 euroa eli 4,8 prosenttia ja vuoden 2027 ehdotuksessa 559 000 euroa eli 5 prosenttia. Talouden pitkän aikavälin näkymät eivät

mahdollista pysyvien menolisäysten tekemistä ilman kokonaisarviota niiden rahoituksesta ja vaikutuksista muihin menoihin.

Lausunnoissa esitetyt seurakuntakohtaiset tarpeet otetaan huomioon valmisteltaessa vuoden 2028 määrärahojen jakoperusteita ja mahdollisia erillismäärärahoja. Lausuntojen perusteella vuoden 2027 seurakunnalliseen määrärahaan ei ehdoteta muutosta.

Jäsenmäärän ja kirkollisveron reaalinen kehitys lähtee lähivuosina todennäköisesti nykyistä suurempaan laskuun ja tästä syystä kertynyt vakavaraisuus tulee käytettäväksi tulevaisuudessa. Toistaiseksi seurakuntayhtymän on tavoitteellista järjestää toimintaansa siten, että se mahdollistuu vuotuisen tulorahoituksen puitteissa.

Sekä paikallisseurakuntien, että koko yhtymän tasolla on kiinnitettävä toiminnan suunnittelussa huomiota siihen, mikä on seurakunnallisen toiminnan perustehtävää ja sitä tukevaa toimintaa, ja mikä voidaan jättää tekemättä. Tulevien vuosien kirkollisverojen ennakointi ja rahoitustoimen tuottotasot tulevat asettamaan osaltaan haasteita seurakuntayhtymän talouden tasapainon tavoittelussa.

Toimintaa on pystyttävä tarvittaessa muuttamaan ajan vaatimusten ja talouden realiteettien mukaisiksi. Pitkäjänteinen toiminnan ja henkilöstön suunnittelu ja samassa yhteydessä tehtävä yksiköiden välisen yhteistyön mahdollisuuksien selvittäminen on tärkeää. Koko yhtymän luonnollista henkilöstöpoistumaa on jatkossa pystyttävä hyödyntämään, jotta toimintaa voidaan kohdentaa yhä vaikuttavammin toiminnan painopistealueille.

Seurakuntayhtymän investointisuunnitelma on suuri ja jatkossa tulee kiinnittää huomiota erilaisten tilojen tarpellisuuteen ja niiden yhteiskäytön lisäämiseen. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, mitkä investoinnit toteutetaan. Investointien kasvaessa kasvavat myös käyttömenot, lainamäärä ja korkokulut. Sijoitusten määrä sen sijaan pienenee, mikä pienentää sijoitustuloja.

Yhteiset seurakunnalliset tehtävät
Lausunnoissa korostetaan yhteisen seurakuntatyön merkitystä paikallisseurakuntien toiminnalle. Paikallisseurakuntien ja yhteisten seurakunnallisten tehtävien työnjaosta, resursseista ja kustannusten kohdentamisesta sovitaan seurakuntien ja yhteisen seurakuntatyön johdon kesken. Lausuntojen perusteella vuoden 2027 talousarvioehdotukseen ei tältä osin tehdä muutosta.

Toimitilat ja investoinnit
Lausunnot tukevat kiinteistöstrategian tavoitetta kehittää toimivia, terveellisiä, turvallisia ja monikäyttöisiä tiloja sekä vähentää tiloja hallitusti.

Koska kiinteistöjen ylläpitokustannukset nousevat energian, palveluiden, kiinteistöveron ja ostopalveluiden kustannusnousun takia vuosittain keskimäärin noin 4 %, voi kiinteistökustannuksia pitää kurissa vain kiinteistöjä vähentämällä ja säilytettävien kiinteistöjen tekniseen kuntoon, energiatehokkuuteen, toiminnallisuuteen, esteettömyyteen ja monikäyttöisyyteen panostamalla. Tilojen vähentämisessä ja taloudellisten toimintaedellytysten varmistamisessa tarvitaan hyvää yhteistyötä ja seurakuntien myötävaikutusta. Sisäisten vuokrien avulla saisimme läpinäkyvyyttä tilakustannuksiin ja pystyttäisiin vaikuttamaan siihen, että tilojen vähentämisen hyöty konkretisoituisi juuri kyseiselle tiloja vähentävälle seurakunnalle eikä vain yhteisvastuullisesti.

Tällä hetkellä seurakuntayhtymän kiinteistöihin tehdään poikkeuksellisen paljon investointeja, koska investointivelkaa on kertynyt runsaasti viime vuosikymmenten aikana. Investointien mittava taso lisää poistoja, rahoituskuluja ja käyttökustannuksia. Hankkeiden priorisoinnissa on siksi tarkoin arvioitava niiden toiminnallinen tarve, yhteiskäyttö ja pitkän aikavälin talousvaikutukset yhteistyössä seurakuntien kanssa.

Katariinanseurakunnan esitys Pyhän Katariinan kirkon urkuhankkeen suunnitteluvarasta, Kaarinan seurakunnan Littoisten seurakuntakotia koskeva toive sekä muut hankekohtaiset huomiot käsitellään asianomaisten hankkeiden valmistelussa ja investointisuunnitelman tarkistamisen yhteydessä. Henrikinseurakunnan esittämä Vuontispirttiä koskeva maininta tarkistetaan talousarvioaineistosta. Muilta osin lausunnot eivät aiheuta muutoksia vuoden 2027 talousarvioehdotukseen.

Talousarvioprosessin kehittäminen
Vuoden 2028 talousarvion valmistelussa seurakunnilta kootaan jo valmistelun alkuvaiheessa arviot olennaisista seurakuntakohtaisista huomioitavista muutostarpeista.

Esitys

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää

1. antaa paikallisseurakuntien lausuntoihin esittelytekstissä olevan yhteisen vastauksen;

2. todeta, että Henrikinseurakunnan esittämä Vuontispirttiä koskeva maininta tarkistetaan talousarvioaineistosta ja että lausunnot eivät muilta osin aiheuta muutoksia vuoden 2027 talousarvioehdotukseen; sekä

3. että esitetyt tarpeet arvioidaan vuoden 2028 määrärahojen jakoperusteiden ja investointisuunnitelman jatkovalmistelussa sekä kehittää talousarvioprosessia siten, että seurakuntakohtaiset muutostarpeet kootaan seurakunnilta jo valmistelun alkuvaiheessa.

Päätös